

Profesor dr hab. Ryszard Borowski
Dziedzina: sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka
Specjalność: flet barokowy

Recenzja

osiągnięcia habilitacyjnego oraz dorobku artystycznego

Pani Mai Miro-Wiśniewskiej

**Sporządzona w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia
doktora habilitowanego**

przez

AKADEMIĘ MUZYCZNĄ IM. STANISŁAWA MONIUSZKI W GDAŃSKU

Komisja habilitacyjna pod przewodnictwem

prof. dra hab. Pawła Gusnara

Osiągnięcia naukowe i artystyczne pani Mai Miro - Wiśniewskiej

RECENZJA

Pani Maja Miro - Wiśniewska jest świetnie wykształconą osobą. Studiowała nie tylko muzykę - w 2005 uzyskała tytuł magistra sztuki (dyplom z wyróżnieniem) w zakresie gry na flecie traverso na Wydziale Instrumentalnym Akademii Muzycznej w Krakowie, a później jeszcze studiowała w Holandii, uzyskując kolejno w 2006 roku tytuł Bachelor of Music i w 2008 tytuł Master of Music w specjalizacji Traverso w Conservatorium van Amsterdam. Wcześniej zajmowała się psychologią i uzyskała w 2002 roku tytuł licencjata w zakresie muzykoterapii na Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi, Wydział Kompozycji, Teorii Muzyki, Rytmiki i Edukacji Artystycznej i równolegle, w tym samym roku tytuł magistra w zakresie psychologii w specjalności psychologia stosowana na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej. W roku 2004 uzyskała dyplom ukończenia Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego przy Akademii Muzycznej w Krakowie, Wydział Instrumentalny. Obecnie pracuje na Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku.

**WYKAZ AKTYWNOŚCI NAUKOWEJ LUB ARTYSTYCZNEJ
PUBLICZNE REALIZACJE DZIEŁ ARTYSTYCZNYCH:**

Pani Maja Miro - Wiśniewska przez całe dotychczasowe życie zawodowe miała wielorakie kontakty z muzyką. Wykonywała koncerty, realizowała muzykę do spektakli teatralnych oraz innych dzieł literackich, nagrywała płyty. Ważna też wydaje się jej działalność organizacyjna, a także wystąpienia na konferencjach naukowych. Prowadziła warsztaty i kursy, zarówno w swojej specjalizacji psychologicznej, jak i muzycznej. Wykaz tych wszystkich dokonań został dołączony do dokumentacji złożonej w postępowaniu habilitacyjnym. Dokładna lista koncertów i innego rodzaju występów, robi wrażenie. Pani Maja to osoba bardzo zaangażowana w naprawdę różnorodną działalność związaną z muzyką.

Jak wynika z opisanych realizacji, pani Maja współpracuje z muzykami jazzowymi, chórami, aktorami i performerami oraz z ludźmi zajmującymi się "sprawami technicznymi", konstruktorami (budowanie instrumentu własnego pomysłu) i elektronikami. Ma zawodowe kontakty z bardzo różnymi środowiskami. Sama także komponuje muzykę i improwizuje.

Muzyka barokowa, współczesna a także ludowa; praca w małych zespołach, ale także z orkiestrami, swobodne improwizacje i dokładne interpretacje dawnej muzyki, to wszystko przeplata się i składa na twórczość niezwyklej artystki. Wykaz tych działań zajęło wiele stron dokumentacji.

Nie można też zapominać o działalności dydaktycznej pani Maji Miro.

Pracując na uczelni od wielu lat angażuje się w prace Zespołu Instrumentów Historycznych Wydziału Instrumentalnego.

STYPENDIA TWÓRCZE I NAUKOWE

Pani Maja Miro - Wiśniewska wielokrotnie zdobywała stypendia twórcze i dzięki nim mogła realizować swoje odważne projekty artystyczne. Można zauważyć, że ma ona wyjątkowe zdolności do tworzenia projektów, które znajdują uznanie w oczach urzędników decydujących o przyznaniu stypendium . Były to Stypendia Twórcze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, stypendia z Funduszu Popierania Twórczości ZaiKS, stypendia dla Twórców Kultury Marszałka Województwa Pomorskiego. Warto je wszystkie wymienić, ponieważ łączą się bezpośrednio z realizacją niezwykłych projektów:

Pani Maja już w 2012 roku zdobyła stypendium na realizację projektu *Vivaldi. Małe Instrumenty*, w ramach którego zarejestrowała płytę z koncertami fletowymi Antonio Vivaldiego z orkiestrą złożoną z instrumentów historycznych (zespół *Silva Rerum arte*) i instrumentów-obiektów (zespół *Małe Instrumenty*). Dalej były stypendia:

w 2014 roku na realizację projektu *Schopenhauer była kobietą*.

w 2015 roku na realizację projektu *Król. Sonaty i listy*.

w 2016 roku na realizację projektu *Muzyka do zaginionego filmu jidysz*.

w 2018 roku na realizację projektu *Traverso w sercu Europy*.

w 2018 roku na realizację projektu *Minimal Blood. Pieśni o kobietach i krwi*.

w 2020 roku stypendium na realizację projektu *Telemann. Warsztaty pozytywne*.

w 2021 roku na realizację projektu *Majne Hent*. Stypendium fundacji De Schuurman Schimmel-van Outeren Stichting

także w 2021 roku na realizację projektu *Majne Hent*.

w 2022 roku na realizację projektu *Szojmerte*

i także w 2022 roku na realizację projektu *Flauta*. Projekt, budowa i implementacja dźwiękowa własnego instrumentu (*the perfect kisser*).

w 2023 roku na realizację projektu *Sonabularium. Flet z dna Bałtyku*.

Wszystkie te realizacje pani Maja opisuje w jednej z części swojej pracy i trzeba przyznać, że jest to imponujące. Jest także fascynujące, jak różnorodna tematyka znajduje się w orbicie jej zainteresowań.

Jak wynika z przedstawionego *Wykazu wystąpień na konferencjach naukowych oraz wykładów gościnnych*, pani Maja Miro tylko w ciągu ostatnich trzech lat miała wystąpienia:

- w Zespole Państwowych Szkół Muzycznych im G. Bacewicz w Koszalinie (wykłady: *Flety historyczne i ich praktyka wykonawcza; Przytul tremę – psychologiczne aspekty występów scenicznych*)
- w Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku (Flety historyczne i ich praktyki wykonawcze)
- w Akademii Muzycznej im. I. J. Paderewskiego w Poznaniu (warsztaty: Joseph Bodin de Boismortier, Concerto pour 5 flutes
wykład: *Flet z dna Bałtyku*)
- w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi (wykład: *Osiemnastowieczna muzyka na flety bez basu*)
- w Studio Muzyki Elektroakustycznej Akademii Muzycznej im. K. Pendereckiego w Krakowie Festiwal AudioArt (wykład: *BREATH TAKING. performance dictionary: flute techniques, personal insights, how to, why and more*)
- w Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku (wykład: *Osiemnastowieczny repertuar francuski na zespoły fletów bez basu*
warsztaty: indywidualne lekcje mistrzowskie)
- w Akademii Muzycznej w Poznaniu (wykład: *Techniki relaksacyjne pomocne w sytuacjach tremy scenicznej*
warsztaty: Techniczne i interpretacyjne aspekty gry na historycznych fletach poprzecznych)
- w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku (udział w panelu dyskusyjnym *Nadzieja mieszka w naszym mieście*)
- w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi (warsztaty: *Lęk przed pustką. Jak wykorzystać historyczny repertuar fletowy do uczenia się improwizacji?*)
- w Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku (wykład: *Johann Joachim Quantz / O zasadach gry na flecie poprzecznym*
warsztaty: Ornamentacja *Adagio* w praktyce, na podstawie traktatu J.J.Quantza)

oraz Warsztaty interpretacji muzyki fletowej XVIII wieku, które odbywały się w Gdańsku (Dwór Uphagena).

Jak widać, jest wiele miejsc na muzycznej mapie Polski, które odwiedziła pani Maja i dając tam wykłady, dała się poznać z tak dobrej strony, że zapraszano ją w kolejnych latach.

Pani Maja Miro - Wiśniewska od ponad dwudziestu lat organizuje wydarzenia artystyczne będąc inicjatorką i kuratorką całych cykli koncertów o dużym znaczeniu edukacyjnym. Są to wydarzenia takie jak:

Festiwal Instrumentów Historycznych CAPPELLA ANGELICA

EUROPA1700: koncerty kameralne na instrumentach historycznych

Lata 2021-2022

Miliardowa Audiosfery

Rok 2020

Cicha muzyka z Fabryki Karabinów

Lata 2017-2020

Akademia Daniela Chodowieckiego

Lata 2015-2016

Mała Szkoła Dawnej Sztuki

Lata 2005-2007

**PIERWSZY (i kolejne) STUDENCKIE FESTIWALE MUZYKI
DAWNEJ**

Pani Maja Miro - Wiśniewska już po uzyskaniu stopnia doktora przeprowadziła następujące warsztaty i kursy mistrzowskie:

17.04.2024

Zespół Państwowych Szkół Muzycznych im G. Bacewicz w Koszalinie
warsztaty: interpretacja osiemnastowiecznego repertuaru fletowego

13.04.2024

Akademia Muzyczna im. St. Moniuszki w Gdańsku, IV Wiosenne Warsztaty Muzyczne
warsztaty: Flety historyczne i ich praktyki wykonawcze

09.2022

Gdańsk, Festiwal Kultury Żydowskiej Zbliżenia
Academia Musica Judaica. La Serena
warsztaty przygotowujące studentów Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku do nagrania płyty La Serena z muzyką sefardyjską; opieka artystyczna nad procesem nagrania, przygotowanie koncertu finałowy uczestników

5.09.2021

Gdańsk, Festiwal Kultury Żydowskiej Zbliżenia
Academia Musica Judaica. Godzina w raju
warsztaty przygotowujące studentów Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku do nagrania płyty *Godzina w raju* z klasyczną i improwizowaną muzyką żydowską; opieka artystyczna nad procesem nagrania, przygotowanie koncertu finałowy uczestników.

09.2020

TELEMANN FANTAZJE warsztat pozytywny
ogólnopolskie warsztaty mistrzowskie interpretacji *Fantazji na flet solo* G. Ph. Telemanna

31.03.2019

Gdański Archipelag Kultury Projektornia
Dwie Sztuki
warsztaty edukacyjne o sztuce muzyki i tańca dla uczniów szkół podstawowych

Warto też wspomnieć, że jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora w roku 2010 pani Maja Miro - Wiśniewska prowadziła warsztaty autorskie (temat **Flet i jego Muzyka w epoce baroku**) w następujących szkołach:

PSM II st. im. W. Żeleńskiego w Krakowie PSM I st. w Giżycku
PSM I i II st. im. F. Chopina w Nowym Targu PSM I st. im. I. J. Paderewskiego w Kartuzach
ZSM w Gdańsku Wrzeszczu
PSM II st. im. I. J. Paderewskiego w Piotrkowie Trybunalskim Akademia Muzyczna im. St. Moniuszki w Gdańsku

PUBLIKACJE

Maja Miro-Wisniewska przed uzyskaniem stopnia doktora opublikowała pracę *Muzyka w Wenecji Vivaldiego*, [w:] *Sztuka włoskiego baroku*, red. Małgorzata Skotnicka, Gdańsk 2014

a po uzyskaniu stopnia doktora opublikowała pracę:

Flet z dna Bałtyku, *Notes Muzyczny* 2020; 1 (13): 191-195

Dzieło artystyczne

Nagrania przedstawione na płycie: B. Boismortier -

Sonaty op.91

RECENZJA

Maja Miro / flûte traversière; Małgorzata Skotnicka / clavecin
Nagrania dokonano w Galerii Sulmin w 2021 roku

Joseph Bodin de Boismortier Sonaten pour clavecin & flûte traversière op. 91

I

1. Sicilienne
2. Gayement
3. Gracieusement
4. Gayement

II

5. Gayement
6. Gracieusement
7. Gayement [

III

8. Rondement – Gayement
9. Air. Gracieusement
10. Gayement

IV

11. Gayement
12. Gracieusement
13. Gayement

V

14. Legerement
15. Gracieusement
16. Gayement

VI

17. Gayement
18. Gracieusement
19. I Menuet – II Menuet – I Menuet

Pani Maja Miro (flûte traversière) wraz z Małgorzatą Skotnicką (clavecin) nagrała w 2021 roku monograficzną płytę (DUX 1807), prezentując sześć sonat, których autorem jest Joseph Bodin de Boismortier. Zostały one opublikowane w 1742 roku przez kompozytora (i zostało oznaczone jako opus 91. Pani Maja Miro wspomina, że jest to pierwsze nagranie tego rodzaju w Polsce.

Rzeczywiście w naszym kraju nikt jeszcze nie opublikował w całości nagrań tego zbioru. Warto nadmienić, że utwory Boismortier są lubiane przez flecistów i istnieje wiele nagrań jego kompozycji. Kompletny opus 91 zawierający komplet sześciu sonat został nagrany w całości przez takich flecistów jak:

Stephen Schultz (dla Naxos), Ivan Bushner (dla Caro Mitis), Douglas Worthen (dla Musica Omnia), Jed Wentz (dla Brilliant Classics), Wilbert Hazelzet (dla Brilliant Classics). Proszę zauważyć, że dwa ostatnie nagrania powstały dla tego samego wydawcy. Świadczy to niezbitnie o popularności prezentowanego zbioru. Jest zatem z czego wybierać, i jest to także dobry materiał do porównań. Nie wdając się w zbytne szczegóły powiem od razu, że nagranie dokonane przez panią Maję Miro nie ustępuje wspomnianym powyżej pod żadnym względem.

Co ciekawe, we wszystkich tych nagraniach, także w nagraniu pani Mai, flet pełni rolę główną, wiodącą, a klawesyn tylko aktywnie akompaniuje.

Aktywnie, to znaczy z wtrącaniem różnych melodycznych, quasi polifonicznych imitacji (napisanych przez kompozytora). Słuchając nagrań i śledząc przebieg utworu w nutach, można odnieść wrażenie, że wiele z najciekawszych elementów kompozycji ginie. Widząc i słabo słysząc te wszystkie kontrapunkty, chciałoby się usłyszeć utwór jako sonatę triową z równoprawnym drugim głosem. Sądzę, że tak bardzo przyzwyczailiśmy się do

solowych sonat z akompaniamentem, że przenosimy nasze oczekiwania na inne utwory, i oczekując po fortepianie, lub tak jak w tym wypadku, po klawesynie, jedynie akompaniamentu. A przecież, jak sama pani Maja Miro wspomina w swoim opisie nagrań, te utwory były przeznaczone (i tak są zatytułowane) na instrument klawiszowy z towarzyszeniem fletu. A może klawesyn barokowy był głośniejszy, a flet cichszy?

Tak jak wspomniałem powyżej, nie znalazłem żadnego nagrania, które by uwzględniało lub zmieniało te proporcje. Nie ma też żadnego nagrania z udziałem wiolonczeli wzmacniającej bas. Co prawda nie jest to konieczne, jak bywa w wypadku realizacji typowego basso continuo, ale zgodnie z regułami wykonawczymi epoki, jednak możliwe. Powyższe uwagi proszę potraktować jako czynione niejako na marginesie omówienia prezentowanych nagrań. Nie mają one wpływu na moją ocenę płyty.

Najbardziej chyba znanym i cenionym z wymienionych powyżej flecistów jest Hazelzet. Gra bardzo specyficznie i dzięki temu jest szybko rozpoznawalny. Przejmuje się każdym motywem, pieści poszczególne frazy. Przyznam, że po dłuższym słuchaniu staje się to nieco irytujące. Pani Maja uniknęła tego błędu. Naturalnie, słuchając wnikliwie i uważnie zaprezentowanych nagrań, szukałem w nich nie tylko doskonałego rzemiosła (obecnego w oczywisty sposób), stylowości wykonania (wszystko jest fantastycznie zgodne z praktyką epoki), ale też indywidualnego rysu. Muszę przyznać, że znalazłem go w wielu fragmentach. Przecież skoro tak wiele wykonań jest dostępnych, to dla odbiorcy liczy się przede wszystkim indywidualność. Dotyczy to większości dziś nagrywanych płyt - liczy się tylko oryginalność. Trzeba powiedzieć, że często szukanie oryginalności za wszelką cenę jest działaniem sztucznym, ale skutecznym. Gdybym miał do czynienia z tymi samymi

Jeśli chodzi o zdobienia i powtórki najbardziej zadowolili mnie dwie ostatnie sonaty, gdzie wprowadzone są bardzo lekkie i delikatne w rysunku zmiany - moim zdaniem są bardzo stylowe!

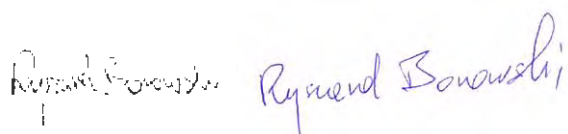
Konkluzja

Pani Maja Miro jest cenionym muzykiem wykonującym muzykę dawną i ma w tym środowisku wysoką pozycję. Od lat angażuje się także w wykonywanie muzyki współczesnej i także na tym polu ma duże osiągnięcia. Od kilkunastu lat Pani Maja Miro tworzy własne opracowania, a jej doświadczenie w tym zakresie wzrasta z każdym rokiem. Od lat pracuje na uczelni muzycznej w Gdańsku, i wyobrażam sobie, że ten fakt ma duży wpływ (jak u każdego z nas) na jej świadomość artystyczną i wykonawczą. Po zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym Pani Mai Miro-Wiśniewskiej i nagraniami przedstawionego dzieła stwierdzam, iż reprezentują wysoki poziom, i zdecydowanie kwalifikują się jako materiał dający podstawę do pozytywnej oceny. Pani Miro wykazała się wysokim poziomem umiejętności w zakresie dyscypliny, która była przedmiotem jej postępowania habilitacyjnego.

Przedstawione dzieło artystyczne pani Mai Miro spełnia moim zdaniem bez zastrzeżeń wymogi określone w art. 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478).

Zdecydowanie popieram pozytywne przyjęcie dzieła artystycznego Pani Mai Miro i nadanie jej tytułu doktora habilitowanego sztuk muzycznych. Przyjmuję pracę pani dr Mai Miro i wnioskuję o przyjęcie jej do publicznej obrony.

Prof. dr hab. Ryszard Borowski

 Ryszard Borowski